

[Brodthagen.]

Lejelovsforslaget er jo resultatet af et kompromis, og der har gået stærke dømminger om dets enkeltheder. Hvorvidt loven så vil være i stand til at gøre forholdene bedre mellem ejer og lejer, må de kommende tre år vise. Der er nemlig een ting, man har meget lidt indflydelse på her på rigsdagen, og det er det enkelte menneskes temperament. Ingen steder slår det så store gnister som i boligsager, og aldrig ser man så små bagateller blive pustet op til det rent usandsynlige. På de kommunale kontorer, hvor man behandler boligsager, har man endeløse diskussioner mellem ejer og lejer om, hvorledes man skal definere ordet „storvask“ eller „klatvask“ i et køkken. Vi står i adskillige tilfælde overfor, at ejere kommer og fortæller, at da man indgik lejemålet, var der ingen børn hos lejerne, nu er der kommet et barn, og så er kontrakten brudt. Man kan være sikker på, at når man har ti tilfælde, der angår forholdet mellem ejer og lejer, er der i virkeligheden kun kød på eet ud af de ti.

Jeg gør disse bemærkninger med henblik på § 68, stk. 1, pkt. 7 og 9, der angår forholdet mellem ejer og lejer. Her har man givet kommunalbestyrelserne en slags mistillidsvotum ved at fratage dem retten til under visse omstændigheder at godkende opsigelser i tofamiliehuse, hvor ejeren bebor den ene lejlighed. Jeg tror ikke, der hersker nogen dårlig samvittighed hos kommunalbestyrelserne, som har haft dette problem helt inde på livet. I denne forbindelse vil jeg gerne minde om cirkulæret fra ministeriet for byggeri og boligvæsen af 6. april 1949, hvori det stærkt understregedes, at der skulle være en betydelig interesse tilstede for ejeren, før kommunalbestyrelserne måtte godkende en opsigelse.

Den logiske følge af denne slækning af opsigelsesvarslet må nødvendigvis fra regeringens side blive en ekstra anstrengelse for at skaffe flere lejligheder. Der flyver i denne tid dagligt fra boligministeriet en mængde breve ud til ansøgerne om statslån til parcelhusbyggeri. Nogle af dem har rødt broderi, og det betyder, at disse statslånsansøgere kan få penge, men de må blot ikke så meget som sætte spaden i jorden, før ministeriet har sagt til. I andre breve, der udsendes i sort, står der, at man må have tålmodighed. Vi har foreløbig sat grænsen til august, så skal vi vende tilbage til sagen. Jeg tror, at en lidt mere positiv indstilling, lidt mere hurtighed fra ministeriets side med hensyn til at bevilge

parcelhusbyggeri ville have en væsentlig betydning for hele boligsituationen. Jeg ved udmærket godt, at man bliver mødt med påstanden om mangel på materialer og arbejdskraft, men det er min erfaring, at man godt kunne bygge adskilligt flere parcelhuse, uden at det generede det storhusbyggeri, der er i gang. Der findes mange småhåndværkere, som i dag intet har at lave, men meget hurtigt kunne bygge sådan et lille hus, og kan man ikke få det med centralvarme, må man nøjes med kakkelovn.

Efter § 146, der angår sammenlægning af mindre lejligheder, er det stadig kommunalbestyrelsen, der har den afgørende indflydelse. Jeg er kommunalbestyrelsesmedlem, og jeg spørger: Hvorfra kommer i grunden den kærlighed, som har givet sig udslag i, at kommunalbestyrelsen har beholdt denne bemyndigelse. Sammenlægningen af lejligheder er nemlig boligspørgsmålets store tragedie. Der findes landet over tusinder af små husejere, der for flere år siden har købt sig et hus med to lejligheder. Efterhånden er familien blevet større, der er kommet børn, de vokser til, og ejeren ønsker derfor at inddrage den anden lejlighed, eventuelt et værelse. Men ovenpå bor en mand, der er i samme situation, også hans familie er blevet større, og han kan ikke undvære noget af pladsen. I mange tilfælde må kommunalbestyrelserne gå til at inddrage disse lejligheder, og så står man overfor den situation: Hvor skal man skaffe lejlighederne fra? Det er ganske vist kommunalbestyrelsernes pligt at skaffe lejlighed til dem, der uden egen skyld har mistet tag over hovedet. I den lille kommune, hvor jeg kommer fra, har vi indtil 400 kommunale lejligheder, alle tæt belagt. Der kommer næsten daglig folk, der skal have lejligheder. Andre kommuner har det på samme måde. Hvor skal vi få de lejligheder fra? Disse boligløse må nøjes med barakker, kældre i alderdomshjem og andre mindre tiltalende steder, og det er både af sundhedsmæssige og moralske grunde uforsvarligt. De, der vil og kan forstå, må være klar over, hvilke vanskeligheder kommunalbestyrelserne arbejder med. Derfor kan det ikke gentages for tit, at bedre end nye love er flere lejligheder på rimelige vilkår.

Med hensyn til lejeforhøjelsen står der i § 77, at der kan gives ejere af lejligheder, der var eller havde været udlejet den 1. september 1939, ret til at kræve en lejeforhøjelse på 5 pct. udover den leje, der gjaldt den nævnte dato. For lejemål i ejendomme med centralvarmeanlæg kan for-